

İSTANBUL YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODASI
PLATFORM TOPLANTISI

BOŞANMA KARŞILIĞI ALINAN NAFAKA, TAZMİNAT, MENKUL ve GAYRİ MENKULLERİN VERGİSEL BOYUTU

Hüsnü ERDOĞMUŞ
Yeminli Mali Müşavir

Evli eşlerin boşanmaları durumunda,

Kusursuz veya daha az kusurlu taraf, kusurlu taraftan uygun bir maddi tazminat ve Nafaka isteyebilmekte veya edinilmiş mallar eşler arasında paylaşılabilir.

4721 Sayılı T.Medeni Kan. 174. md R.G : 8/12/2001 -- 24607

**Boşanma neticesinde sahip olunan değerlerin,
elde edilmesi ve elden çıkarılması durumları,**

1- Veraset ve İntikal Vergisi

2- Gelir Vergisi

3- Katma Değer Vergisi

Kanunlarının ilgi alanına girmektedir.

1- Veraset ve İntikal Vergisi

a-) Tazminat Olarak Alınan Değerler

Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 1. mad hükmüne göre; T.C vatandaşlarına ait mallar ile Türkiye'de bulunan malların veraset tarikiyle veya herhangi bir suretle olursa olsun ivazsız (Karşılıksız) bir tarzda bir şahıstan diğer şahsa intikali **Veraset ve İntikal Vergisine tabidir**. Bu vergi, T.C vatandaşlarının yabancı Ülkelerde aynı yollardan iktisap edecekleri mallara da şamildir.

İvazsız intikal tabiri; hibe yoluyla veya herhangi bir tarzda olan karşılıksız iktisapları ifade eder. **İvazsız (karşılıksız) intikaller** Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun konusuna girer

Boşanmaya sebep olan olaylar yüzünden kişilik hakkı zedelenen taraf, kusurlu olan diğer taraftan manevi tazminat olarak bir para ödenmesini isteyebilir (*)

Bu nedenle boşanma sonucunda elde edilen tazminatlar **ivazlı (karşılıklı) intikaldir** ve Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun konusuna girmez.

(*) **4721 sayılı TMK 174. mad.**

b-) Yasal Mal Rejimi Kapsamında Alınan Değerler

4721 sayılı T.Medeni Kanunu

202. md *Eşler arasında edinilmiş mallara katılma rejiminin uygulanması asıldır. Eşler, mal rejimi sözleşmesiyle kanunda belirlenen diğer rejimlerden birini kabul edebilirler.*

203. md **Mal rejimi sözleşmesi, evlenmeden önce veya sonra yapılabilir. Taraflar, istedikleri mal rejimini ancak kanunda yazılı sınırlar içinde seçebilir, kaldırabilir veya değiştirebilirler.**

218. md *Edinilmiş mallara katılma rejimi, edinilmiş mallar ile eşlerden her birinin kişisel mallarını kapsar.*

219. md *Edinilmiş mal, her eşin bu mal rejiminin devamı süresince karşılığını vererek elde ettiği malvarlığı değerleridir.*

c-) Nafaka

Nafaka ; T.Dil Kurumu'na göre, *“geçinmek için gerekli olan şeylerin bütünü, geçimlik”* anlamına gelmektedir. Nafaka Medeni Kanununda düzenlenmiştir.

Nafaka ödemeleri ; tutarı ne kadar olursa olsun vergiden istisna edilmiştir.

G.V.K Md. 25/8

Ayrıca nafaka ivazlı bir intikal sayıldığından bu nedenle Veraset ve İntikal Vergisinin de konusuna da girmemektedir.

Veraset ve İntikal Vergisi Kan. mad:2/d

Bir eşin edinilmiş malları

- 1- alıŐmasının karşılığı olan edinimler,**
- 2- Sosyal güvenlik kurumu ve benzerlerinin yaptığı demeler,**
- 3- ÇalıŐma gücünün kaybı nedeniyle ödenen tazminatlar,**
- 4- Kişisel malların gelirleri,**
- 5- Edinilmiş malların yerine geçen değerler**

2- Gelir Vergisi Yönünden

a-) Elde Edilmesi Durumu

193 sayılı G.V.K'nun 2. maddesinde sayılan gelir unsurlarına bağı olarak ortaya çıkan **maddi tazminatlar gelir vergisinin konusuna girecektir.**

Ancak Edinilmiş malların eşler arasında paylaşılması ise; aynı Kanun'un 2. maddesinde sayılan gelir unsurlarının hiç birine girmediğinden gelir vergisine tabi değildir.

b-) Elden Çıkarılması Durumu

193 sayılı G.V.K' nun "Değer Artışı Kazançları" başlıklı mük. 80. maddesinde; *"Aşağıda yazılı mal ve hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artışı kazançlarıdır.*

İktisap şekli ne olursa olsun (ivazsız olarak iktisap edilenler hariç) 70. maddenin birinci fıkrasının (1), (2), (4) ve (7) numaralı bentlerinde yazılı mal ve hakların, iktisap tarihinden başlayarak beş yıl içinde elden çıkarılmasından doğan kazançlar

Bu maddede geçen "elden çıkarma" deyimi, yukarıda yazılı mal ve hakların satılması, bir ivaz karşılığında devir ve temlik, trampa edilmesi, takası, kamulaştırılması, devletleştirilmesi, ticaret şirketlerine sermaye olarak konulmasını ifade eder.

Kanun'un amir hükmünden anlaşılacağı üzere, ivazsız olarak iktisap edilenler hariç olmak üzere iktisap şekli ne olursa olsun GVK'nın 70. maddesinin birinci fıkrasının (1), (2), (4) ve (7) numaralı bentlerinde yazılı mal ve hakların, iktisap tarihinden başlayarak beş yıl içinde elden çıkarılmasından doğan kazançlar gelir vergisinin konusuna girecektir.

Boşanma karşılığı alınan tazminat niteliğindeki değerler ivazlı intikaldir. Dolayısıyla boşanma karşılığı alınan tazminat niteliğindeki Gayri Menkullerin **beş yıl** içinde elden çıkarılmasından doğan kazançlar gelir vergisine tabi olacaktır. Beşinci yılın bitiminden sonra satılması durumunda ise gelir vergisine tabi olmayacaktır.

c-) Gelir Vergisi Matrahının Hesaplanması

Bu konuda İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı vermiş olduğu **29.09.2014 tarihli ve 2302 sayılı Özelgede;**“ ... söz konusu gayrimenkul maddi ve manevi tazminat karşılığı adınıza devredildiğinden ivazlı intikal sayılmaktadır. Gayrimenkulün mülkiyeti kazandırıcı işlem olarak mahkeme kararının dikkate alınması gerektiği ve mahkeme karar tarihinden itibaren beş yıllık süre içerisinde satılması halinde satıştan elde edilecek kazancın ilgili yıl için belirlenen istisna tutarını aşan kısmının değer artışı kazancı olarak değerlendirilerek beyan edilmesi gerektiği” görüşünü belirtmiştir.

Hâsılatın ayın ve menfaat olarak sağlanan kısmının tutarı Vergi Usul Kanunu'nun değerlendirme ile ilgili hükümlerine göre tayin ve tespit olunur. Maliyet bedelinin mükelleflerce tespit edilememesi halinde maliyet bedeli yerine; Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre, takdir komisyonlarınca tespit edilecek bedel esas alınır.

iktisap bedeli ; elden çıkarılan mal ve hakların, elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere D.İ.E Tarafından belirlenen toptan eşya fiyat endeksindeki artış oranında artırılarak tespit edilir. bu endekslemenin yapılabilmesi için artış oranının % 10 veya üzerinde olması şarttır.

3- Katma Değer Vergisi

Boşanma durumunda, tazminat veya edinilmiş mallara katılma rejimi kapsamında elde edilmiş değerlerin elden çıkarılması durumunun KDV'nin konusuna girebilmesi için devamlılık arz etmesi veya ticari bir organizasyon içerisinde yapılması gerekir.

Dolayısıyla boşanma durumunda tazminat veya edinilmiş mallara katılma rejimi kapsamında elde edilmiş değerlerin, devamlılık arz etmeyecek ve ticari organizasyon olmayacak şekilde elden çıkarılması durumunda KDV'nin konusuna girmeyecektir.

3065 sayılı KDV Kanunu Madde:1

Vergiler Açısından Sonuç

1- Boşanma nedeniyle verilecek mal ve paralar, “tazminat” olarak verildiğinden, “ivazlı bir intikal” söz konusu. **Bu yüzden Veraset ve İntikal Vergisine tabi değil.**

Veraset ve İnt Vergisi Kan mad:2/d

2-Bu malların elde edilmesi; Kanunda sayılan gelir unsurlarına bağlı **olmadığından gelir vergisine de tabi değil G.V.K Mad:2**

3-Elde edilen malların, Kanunda yazılı mallardan olması durumunda, beş yıl içinde elden çıkarılmasından doğan kazançlar; **değer artış kazancı kapsamında gelir vergisine tabi.** Sonrasında satılması durumunda ise gelir vergisine tabi değil. **G.V.K mük. Mad 80./ 6**

Vergiler Açısından Sonuç

4-Beş yıl içinde elden çıkarılması durumunda elde edilen kazanç **değer artış kazancı olup KDV ne tabi değil.** Ancak elden çıkarma işlemi devamlılık arz edecek veya ticari bir organizasyon gerektirecek şekilde yapılması durumunda elde edilen kazanç, süre sınırlaması olmaksızın ticari kazanç olarak KDV'ye tabi. **KDVK Madde:1**

5- Nafakalar, alanlar için gelir vergisinden istisnadır. . Dolayısıyla nafakalar, gelir vergisine tabi değildir. **G.V.K Mad. 25/8**

Bu açıklamalar dahilinde ; boşanma nedeniyle ödenen

- Nafakalar ve tazminatlar,

-Boşanma karşılığı verilen menkul ve gayrimenkul mallar,

vergiye tabi değildir.

Problemler -- Öneriler

1- Normal şartlarda eşler arasındaki her türlü taşınır-taşınmaz varlık geçişleri, bağışlar, hediyeler, yardımlar vergiye tabidir (Veraset ve İntikal V.). Nakdi ya da aynı olarak hediye veya bağışı alan taraflar; istisna edilen tutar düşüldükten sonra kalan tutarlar üzerinden vergi ödemek zorundadırlar. Ancak konu mahkeme kararı ile verilmiş nafaka olduğunda herhangi bir vergisel işlem doğmamaktadır. Günümüzde çok yüksek ve astronomik nafaka ödemeleri basına yansımaktadır. Vergi Adaleti açısından Belli sınırların üstü vergiye tabi hale getirilebilir.

2- Boşanma protokolleri damga vergisine tabi olmakla birlikte, uygulamada aksamalar yaşanmaktadır. (*) Gayrimenkullerin devri sırasında da tapu harcı ödenmesi konusu tartışılabilir.

(*) Boşanma protokolleri; damga vergisi Kanunu (1) sayılı tablonun I-A/1 bölümünde düzenlenmiş olup, nispi oranda damga vergisine tabidir

Problemler -- Öneriler

- 3-** Sosyal medyada da gündem olan süresiz nafaka tartışmaları devam ederken, vergi hiç tartışılmamaktadır. Milyonluk nafaka gelirlerinden vergi almamak; var olan bu vergi adaletsizliğini tekrar gündeme getirebilmektedir.
- 4-** Belli bir tutarın üzerindeki nafaka ödemelerinin vergiye tabi tutulması haksız gelir aktarmalarının ve zenginleşmelerin önüne geçebilir. Mevcut düzenlemede, nafaka ödemelerini gelir vergisinden istisna olduğunu düzenleyen **GVK.25. maddesinin** tekrar gözden geçirilerek yeni bir parametre ile düzenlenmesi gerekebilir.
- 5-** Nafaka gelirlerinin vergilendirilmesinde iki hususu birbirinden ayırmak gerekir. Bunlar, gerçek anlamda **geçimlik nafaka miktarı** ile zenginleşme kaynağı olan nafaka miktarı. Bunun için nafaka ödemelerinin vergilendirilmesinde belli bir eşik belirlenmesi gerekir.
- 6-** Belli bir tutarın üzerindeki nafaka ödemelerinin vergiye tabi tutulmasında Geliri elde edenin beyanından ziyade Bankalar da açılması öngörülen **bir Nafaka Hesabından stopaj kesilmesi şeklinde** kolay bir uygulama getirilebilir.

**SÖZ SIRASI KATILIMCILARDA
KATKILARINIZI BEKLİYORUZ**

TEŞEKKÜRLER